

WŁODZIMIERZ WOJCIECHOWSKI

## SPRAWOZDANIE Z PRAC WYKOPALISKOWYCH NA WIELOKULTUROWYM STANOWISKU OSADNICZYM W SICINACH, POW. GÓRA, W 1966 ROKU

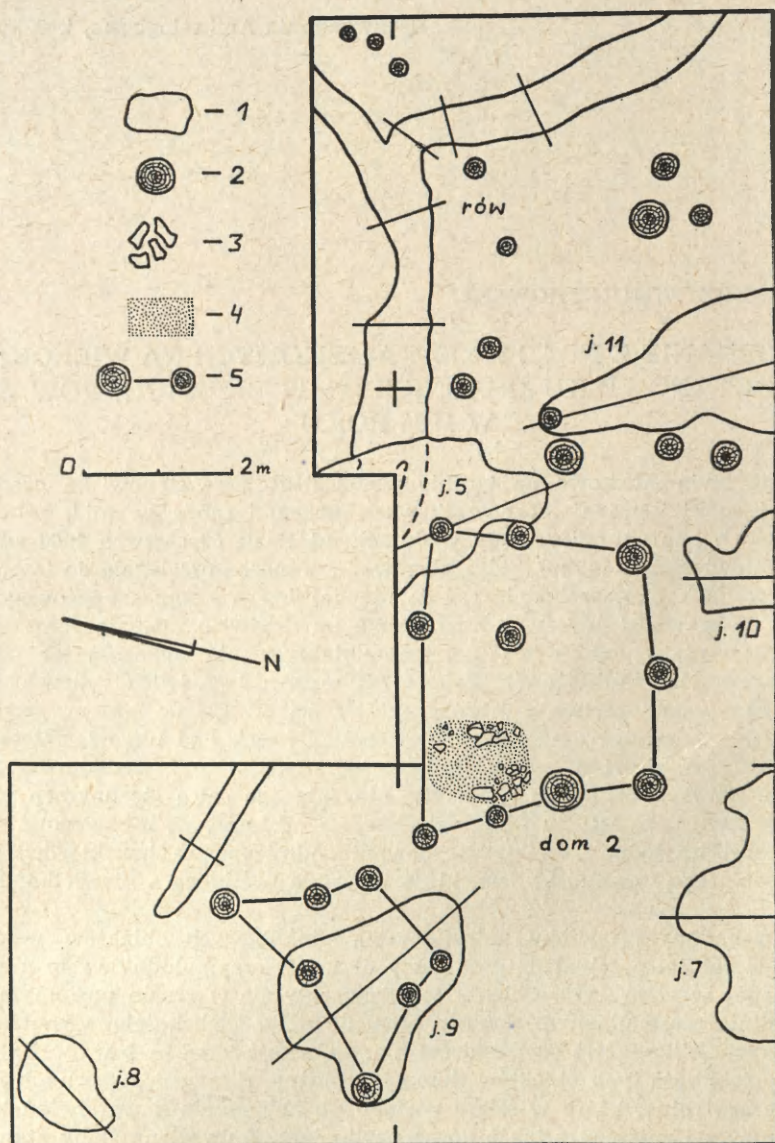
Badania wykopaliskowe na terenie wielokulturowego stanowiska osadniczego z młodszej epoki kamienia, zapoczątkowane pracami sondażowymi<sup>1</sup>, prowadzone od 1964 roku<sup>2</sup>, kontynuowane były w dniach od 15 do 30 czerwca 1966 roku<sup>3</sup>, na obszarze o powierzchni 106 m<sup>2</sup>, którego krawędź północna przylegała do terenu przebadanego w 1965 roku, zachodnia zaś do niewielkiego wykopu sondażowego z 1963 roku oraz do krawędzi żwirowni. Eksploracja nawarstwień zalegających ponad poziomem calcowym, podobnie jak w latach ubiegłych, nie wykazała jakichkolwiek śladów nawarstwień kulturowych. Calc z gruboziarnistego żwiru z dużą domieszką kamieni pokrywała warstwa próchnicy, miąższości od 0,25 do 0,30 m, zawierająca drobne ułamki ceramiki oraz silnie zniszczonych kości. Pod nią odsłonięto zarysy szeregu obiektów nieruchomych w postaci jam, rowów oraz naziemnych budowli słupowych. Zarysy odznaczały się na tle otaczającego calca stosunkowo wyraźnie dzięki ciemnemu zabarwieniu wypełniska (barwa od szarej do intensywnie czarnej), przede wszystkim jednak dzięki zdecydowanie odmiennemu charakterowi tworzywa przyrodniczego wypełniska jam, które tworzyła próchnica z niewielką domieszką piasku.

Na przebadanym odcinku natrafiono na pięć nowych obiektów ziemnych, z których w całości przebadano dwa (jamy nr 8 i 9) oraz południowy kraniec jamy nr 5, badanej w roku 1965. Obiekty te odznaczały się w rzucie poziomym na tle calca wybitnie nieregularnym zarysem oraz niewielką głębokością, wynoszącą niekiedy zaledwie kilkanaście centymetrów (np. głębokość jamy nr 9 wynosiła 0,12 m). Niewielką głębokość tych obiektów tłumaczyć można zniszczeniem górnych ich partii przez prace rolne, które w miarę postępu po zniszczeniu nawarstwień kulturowych naruszyły i zniszczyły także górne partie jam. Z uwagi na słaby stan zachowania tych obiektów bliższe określenie ich funkcji jest bardzo trudne. Materiał zabytkowy uzyskany z obiektów ziemnych to głównie ceramika, w tym szereg

<sup>1</sup> S. Pa z d a, *Siciny, pow. Góra, „Silesia Antiqua”*, t. 8: 1966, s. 254—257 (komunikat).

<sup>2</sup> W. Wojciechowski, *Badania wykopaliskowe osady kultury amfor kulistych w Sicinach, pow. Góra, w 1964 roku, „Sprawozdania Archeologiczne”*, t. 18: 1966, s. 30—35.

<sup>3</sup> Prace finansowane z funduszy Konserwatora Zabytków Archeologicznych na woj. wrocławskie, kierownikiem naukowym była doc. dr Helena Hołubowiczowa, badaniami w terenie kierował dr W. Wojciechowski przy udziale pracownika technicznego mgr. J. Romanowa.



Ryc. 1. Siciny, pow. Góra. Plan ogólny terenu przebadanego w 1966 roku:

- 1 — zarysy obiektów nieruchomych na tle calca; 2 — ślady po słupach;  
 3 — kamienie; 4 — zarys jamy paleniskowej w obrębie domu 2; 5 —  
 przypuszczalny przebieg ścian budowli naziemnych

Rys. W. Wojciechowski

fragmentów brzegów zdobionych na krawędzi wylewu poprzecznym karbowaniem oraz elementami plastycznymi, pojedyncze ułamki bardzo słabo zachowanych kości oraz drobne bryły polepy.

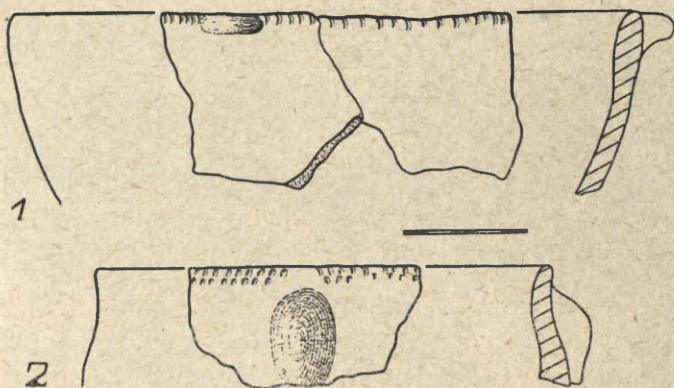


Ryc. 2. Siciny, pow. Góra. Rzut poziomy systemu rowów na działce nr XIII

Fot. W. Wojciechowski

Znacznie ciekawsze, szczególnie z uwagi na walory konstrukcyjne, były pozostałości dwóch naziemnych budowli słupowych, z których jedną interpretować można jako dom mieszkalny z uwagi na znaczne rozmiary oraz zachowane palenisko usytuowane w północno-zachodnim narożniku budowli (długość ścian: północna 4,00 m, wschodnia 2,50 m, południowa 3,00 m, zachodnia 3,00 m, powierzchnia mieszkalna ok. 10 m<sup>2</sup>), drugą zaś, o wyraźnym trapezowatym zarysie, jako obiekt gospodarczy, głównie z uwagi na niewielkie rozmiary (długość ścian: 3,00 m, 2,00 m, 1,50 m, 2,00 m). Zarys domu mieszkalnego wyznaczało dziewięć słupów ściennych + jeden słup centralny, wspierający prawdopodobnie konstrukcję dachową. Zarys obiektu gospodarczego natomiast wyznaczało siedem słupów stanowiących zasadniczą konstrukcję ścian. W żadnym z obiektów słupowych nie stwierdzono wgłębienia poziomu użytkowego w calec, jedynie w domu mieszkalnym (dom 2) natrafiono na owalną jamę paleniskową, wkopaną w calec na głębokość 0,32 m i obłożoną przy stropie przepalonymi kamieniami. Przekroje jam postępowych sugerują, że słupy były pierwotnie zastrzone i wbijane. Wniosek ten jednak pozostaje w sferze prawdopodobieństwa z uwagi na silne rozmycie niektórych jam. Słupowy obiekt gospodarczy nawarstwiony był na płytką jamę (nr 9), przy czym cztery słupy tego obiektu, widoczne na tle wypełniska jamy, przecinały ją, wchodząc w calec poniżej jej dna. Podobne zjawisko zaobserwowano w odniesieniu do słupa 29 (wchodzącego w skład budowli mieszkalnej), który przebił południowy odcinek jamy 5. Wypełniska słupów dostarczyły drobnych ułamków ceramiki, m. in. centralny słup domu mieszkalnego (słup 15) dostarczył ułamka brzęgu naczynia zdobionego pod krawędzią wylewu rzędem skośnych słupków wykonanych stempelkiem.

Szczególnie interesujący, o nie wyjaśnionej do chwili obecnej funkcji, jest



Ryc. 3. Siciny, pow. Góra. Ceramika z jam neolitycznych  
(1 — z jamy 9; 2 — z jamy 11)

Rys. W. Wojciechowski

system rowów, o którym można twierdzić z dużym prawdopodobieństwem, iż nie stanowi pozostałości po obiekcie (lub obiektach) mieszkalnym. Pierwsze ślady rowów uchwycono w roku 1965. Przecinały one chronologicznie starszą jamę 5. W roku bieżącym uchwycono dalsze odcinki rowów, które jednak nie wyjaśniają ich przeznaczenia.

W odniesieniu do chronologii poszczególnych obiektów wydaje się, że budowle słupowe, a prawdopodobnie także rowy, łączyć należy z osadą ludności kultury amfor kulistych. Wskazuje na to ceramika zdobiona stempelkiem, a także tworzywo ceramiczne skorup, odznaczające się wyjątkowo bogatą domieszką gruboziarnistego tłuczni granitowego. Jamy natomiast dostarczyły materiału, który z dużym prawdopodobieństwem łączyć należy z grupą brzesko-kujawską kultury lendzielskiej. Jest to głównie ceramika odznaczająca się systematycznie stosowanym karbowaniem krawędzi, posiadająca elementy plastyczne w postaci językowatych wyrostków umieszczonych na krawędzi wylewu oraz pionowo spłaszczonych guzów umieszczonych bezpośrednio pod krawędzią.

Z uwagi na duże podobieństwo materiałów uzyskanych z jam przebadanych w bieżącym roku do niektórych ułamków ceramiki, których dostarczyła jama 5, badana w 1965 roku, wydaje się, że obiekt ten (jamę 5) zaliczyć należy także do zespołu jam reprezentujących osadnictwo ludności grupy brzesko-kujawskiej kultury lendzielskiej<sup>4</sup>.

Badania wykopaliskowe w Sicinach kontynuowane będą w następnych sezonach.

*Katedra Archeologii Polski  
Uniwersytetu Wrocławskiego*

<sup>4</sup> Por. uwagi o chronologii: W. Wojciechowski, *Wyniki prac wykopaliskowych na osadzie neolitycznej w Sicinach, pow. Góra, w 1965 roku*, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 19: 1968, s. 33.

WŁODZIMIERZ WOJCIECHOWSKI

## REPORT ON THE EXCAVATION OF A HABITATION SITE OF MANY CULTURES AT SICINY, DISTR. GÓRA, IN 1966

In 1966 an area of 106 sq. m was excavated. The layers overlying the primary ground did not show any occupation material. The primary ground, which was composed of thick-grained gravel, was overlain by humus, after the removal of which a number of features came to light. These included pits, ditches and traces of overground post structures. The explored section yielded five pits, of which two were fully excavated. Remains of two overground structures came to light. One structure which contained a hearth is interpreted as a hut, and the other as an ancillary building. Several post-holes which marked out the outlines of the building cut through older pits. During excavation, further sections of the ditches were uncovered. Their function is still uncertain. The pottery derived from the ditches and from the post-holes, of the overground structures suggests that they belonged to the Globular Amphora culture. The pits, on the other hand, represent older habitation, attributable to the Brześć Kujawski group of the Lengyel culture.

